

อนาคต+ค่านิยมนิเทศศาสตร์

และภูมิทัศน์สื่อไทย ภายใต้การเปลี่ยนแปลง

มหาวิทยาลัย นับว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างคน สร้างความรู้ พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาสังคมและประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

มหาวิทยาลัยกับการตลาด นิเทศศาสตร์ และการประชาสัมพันธ์

ทุกวันนี้ แต่ละมหาวิทยาลัยต้องมีการวางแผนการตลาด สร้างแบรนด์ มีการสื่อสารที่ใช้กลยุทธ์ทางการประชาสัมพันธ์ และ สื่อสารการตลาดมากยิ่งขึ้น ไปพร้อมกับ การพัฒนาหลักสูตร ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ที่มหาวิทยาลัยต้องสร้างและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ศึกษาได้พัฒนาตนเอง มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความประพฤติดีงาม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และมีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัย ก็ต้องเร่งดำเนินการสื่อสารวางแผนการตลาด ให้ผู้ที่ต้องการมาศึกษา หรือกลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ เข้าใจในเนื้อหา และสร้างความโดดเด่นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ให้ได้ครอบคลุมมากที่สุด ภายใต้ศักยภาพ ทั้งด้านคุณภาพทางด้านเนื้อหาวิชาการ การบริหารองค์กร บุคลากร และความสามารถทางการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร การตลาด ที่สอดคล้องกัน เพื่อที่จะดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ ท่ามกลางการแข่งขัน และปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

อนาคตภาพนิเทศศาสตร์ และภูมิทัศน์สื่อไทย

ในการเสวนา 'อนาคตภาพนิเทศศาสตร์ และภูมิทัศน์สื่อไทย' จัดโดย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการอภิปรายถึงความท้าทายของสื่อบุคคลในการแข่งขันปัจจุบัน และอนาคต การเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา ในด้านสมรรถนะ พัฒนาสื่อบุคคล ให้พร้อมสำหรับยุคการสื่อสารกึ่งควิวัฒน์ (Disruptive Communication) โอกาส และความท้าทายสำหรับหลักสูตรสาขา วิชาการทางด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งผู้เขียน ได้ร่วมเป็นวิทยากรอภิปรายด้วย จึงขอนำประเด็นที่ผู้เขียน ได้อภิปราย มานำเสนอ ในที่นี้

บริบทของพลเมือง และสังคม ปัจจุบันสู่ออนาคต

หากจะวิเคราะห์บริบทของพลเมือง และสังคม ปัจจุบัน รวมไปถึงอนาคตอันใกล้นี้ จะพบว่าประชากรคนรุ่นใหม่ว่า ความคิดของพวกเขาเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไม่ยึดติด, กลียดความจำเจ, ชอบความเสี่ยง, ความท้าทาย, ชอบลองสิ่งใหม่ สรรหาสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิมเนื้อหาหรือ ข้อมูลต่างๆ จะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชากรได้

มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายหรือจิตใจ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามาทำให้ชีวิตประจำวันสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น จนทำให้ชีวิตประจำวัน โหยหาแต่สิ่งตอบสนองความต้องการได้มากที่สุด ฉีกกรอบชีวิตที่เรียบง่าย กลายเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกรอบตัว ต้องการการสื่อสารที่รวดเร็วและตรงประเด็น เพราะเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าขึ้นมาก ทำให้การสื่อสารมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่งผลให้ความอดทนของคนเราน้อยลง การรอคอยจึงน้อยลงตามไปด้วย บวกกับจำนวนของผู้ใช้สมาร์ทโฟน แท็บเล็ตเพิ่มขึ้น จึงมีความต้องการในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างสะดวก รวดเร็ว

บทบาทด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และการสื่อสาร กับสังคม

วิชาทางด้านนิเทศศาสตร์นั้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ การติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในสังคมมนุษย์และองค์กรต่างๆ ในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นและสาธารณะได้ทราบ รับรู้ และตอบสนอง ความต้องการหรือมีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขณะเดียวกัน บทบาทของนักนิเทศศาสตร์ ได้ขยายวงในการทำงานในสังคมที่มากกว่าเดิม ทั้งในภาครัฐ เอกชน องค์กรสื่อ องค์กรธุรกิจ งานวิชาการ งานสื่อสารและส่งเสริมการตลาด งานภาคบันเทิง และอื่นๆ อีกมาก มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการขององค์กรทุกประเภทอย่างมาก เพราะการสื่อสารทั้งแบรนด์ ภาพลักษณ์ ธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ การตลาด คือสิ่งที่องค์กรทุกประเภทไม่อาจขาดได้

ความเข้าใจต่อการดำเนินการวางระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การออกแบบ ความคิดสร้างสรรค์ การวางแผนกลยุทธ์ และวิธีการใช้สื่อต่างๆ ทั้งสื่อดั้งเดิม สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ และสื่อบุคคล รวมถึงการใช้ถ้อยคำ ภาษา และการผลิตสื่อ ที่สื่อความหมายที่เหมาะสม ตลอดจนการทำความเข้าใจจริง ต่อภารกิจในการสื่อสารขององค์กร สื่อสารมวลชน การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์กับบริบททางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอน จำเป็นต้องมุ่งให้ความรู้ และสร้างทักษะไปพร้อมกัน สำหรับการทำงานในสายงานด้านนิเทศศาสตร์ ที่ต้องเพิ่มกิจกรรม Workshop มากขึ้น กระตุ้นการแสดงออก เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติงานจริง เสริมทักษะ และความเชี่ยวชาญ ทั้งงานด้านการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสารมวลชน และ

Social Media เรียนรู้ทางด้านธุรกิจ การตลาดและการแข่งขัน รวมทั้ง การพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการให้มากขึ้น มีส่วนร่วมสร้าง สังคมแห่งการให้ และการแบ่งปัน

ทิศทางด้านการประชาสัมพันธ์ สื่อสารองค์กร และภูมิทัศน์สื่อไทย

ทิศทางของการสื่อสารองค์กร การประชาสัมพันธ์ จะเน้นสื่อสาร ให้ตรงประเด็น กระชับ ชัดเจน พร้อมกับเลือกช่วงเวลาให้เหมาะสม เนื้อหา ใจความ รูปแบบการนำเสนอของการสื่อสาร ทุกรูปแบบ จะต้องตรงกลุ่มเป้าหมาย เป็นเนื้อหาที่ประชากรสนใจ ในขณะที่ ภูมิทัศน์สื่อมีเทคโนโลยีใหม่ตลอดเวลา การใช้งานจึงต้องสามารถ รองรับการใช้งานหลายแพลตฟอร์ม จึงจะเข้าถึงประชากรได้ โดยสื่อ ประเภทดิจิทัลได้มีบทบาทมากในการขับเคลื่อนสังคม เพราะความ รวดเร็ว เข้าถึงง่าย สามารถตอบสนองความต้องการได้เหมาะสมกับ โลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ขณะที่ความเปลี่ยนแปลงไม่เคยหยุดนิ่ง จึงต้อง มีการปรับตัวให้พร้อมสำหรับการสื่อสารทุกประเภท ทุกช่องทาง โดยให้ความสำคัญของเนื้อหา และสื่อที่ใช้ไปด้วยกัน การสื่อสารที่ดี จะต้องเป็นการสื่อสารที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนคำนึงถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย

ค่านิยม และแนวทางเพื่อการพัฒนาทักษะ ทางนิเทศศาสตร์

ในส่วนของ การเรียนนั้น ผู้เรียนปัจจุบันต่างจากทศวรรษก่อน อย่างสิ้นเชิง ภายใต้สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ที่แตกต่างกัน บทบาทของผู้สอน และสถาบันการศึกษาจึงต้องมีความ เป็นโค้ช เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างศักยภาพ ผลักดันความสามารถ ที่โดดเด่นของบัณฑิตแต่ละคนให้มีความรู้และสามารถแสดงออกมาได้ อย่างชัดเจน มุ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อการพัฒนาภายใต้ทักษะ ของผู้เรียน แต่ละด้าน ที่เป็นมุมมองใหม่ ให้เกิดค่านิยมทางด้าน นิเทศศาสตร์ ในอนาคต ได้แก่

... Cross-cultural Understanding :

ผสมผสานความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนการทัศน ใจ มาทำให้เกิดประโยชน์

... Thai Values Creation :

การสื่อสารและต่อยอดความเป็นไทยทั้งในระดับประเทศ และ เหวทีโลก

... Communication Skill and Problem Solving :

ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา สามารถรับมือกับวิกฤติได้

... Creativity and Innovation :

ความสามารถด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรมทางด้าน นิเทศศาสตร์

ดร.พจน์ ใจชาญสุขกิจ ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์และสื่อสารองค์กร "drphotjai@gmail.com"

นักสื่อสารเชิงกลยุทธ์แบบบูรณาการ ด้วยประสบการณ์ กว่า 30 ปี ในด้านบริหารยุทธศาสตร์ สื่อสารการตลาด แรนด์ ภาพลักษณ์ขององค์กรจนถึงระดับชาติ ผู้บรรยาย ในระดับปริญญาโท-เอก ให้กับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ มีผลงานวิทยากรกว่า 300 ผลงานกับตำแหน่งที่หลากหลาย ทั้งด้านธุรกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการเป็น นายกสมาคมประชาสัมพันธ์ไทย

... Collaboration, Teamwork and Leadership :

สร้างด้านความร่วมมือที่เหมาะสม การทำงานเป็นทีม และ มีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนสังคม

... Communications, Information, and Media Literacy :

ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทัน เข้าใจ ขับเคลื่อน - ผลลัพธ์ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ และสังคม

... Communication Career , Business and Learning Skills :

ทักษะอาชีพทางการสื่อสารอย่างมืออาชีพ และพัฒนาการ เรียนรู้ มีความรู้ในเชิงธุรกิจ และเป็นผู้ประกอบการได้

ทุกวันนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ไปสู่ยุคสารสนเทศ ซึ่ง ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เมื่องานในด้านนิเทศศาสตร์ได้มี บทบาทกับสังคมมากขึ้นกว่าเดิม การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความ จำเป็นเช่นกัน การรวบรวมหมวดวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องมาปรับปรุง ร่วมกับจัดการสื่อสารด้วยสื่อใหม่ อันจะทำให้ผู้ที่ศึกษา เข้าใจแนวคิด และทฤษฎีที่ทันสมัย ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้วยมุมมองใหม่ๆ เกี่ยวกับสังคมไทยและปรากฏการณ์ของโลกมากขึ้น และจะได้นำ ความรู้ความสามารถไปใช้ในการทำงาน พัฒนาอาชีพ ภาคธุรกิจและ สังคมไปพร้อมกัน WI